

Az S.M.S. Novara gyorscirkálása

Hozzáadta: olaf
2004. október 20. Szerda 19:34
Utolsó frissítés 2009. május 04. Hétfő 20:59

1915. január 10-én Állottak szolgálatba a Novara gyorscirkáló, az Admiral Spaun osztály negyedik, egyben utolsó tagjaként. A hajó első parancsnoka nagybányai Horthy Miklós sorhajókapitány volt. A parancsok végül fennmaradt irratás szerint egy vacsora alkalmával Anton Haus tengernagy Ágy szót irrasához: „Horthy rátermett, Ágy alkalmas tiszt és mindig szerencsés; adjuk hát neki a Novarát.”

Á

Á

A Novara végzőre bocsátása 1913. február 15-én

Á

A hajó mártal ellenfelek bizonyult az Antant hasonló egységeinek. Azoktól csak társzerő tekintetben maradt alul, a sebességi felállás ellenzett. Az alábbi táblázat a tápus jellemző adatait mutatja be.

Á

Műszaki adatok:

Á

Készítők:

Ganz és társas Danubius Gép-, Wagon és Hajógyár Rt Fiume

Gerincfektetés:

1912.02.09.

Víz-zsebocsátás:

1913.02.15.

Szolgáltatás dátuma:

1915.01.10.

Hosszúság:

130.6 m0

Szélesség:

12.77 m

Merőletési mélység:

5.29 m

Vízszint:

3946 t

Meghajtás:

16 Yarrow szélenergia-közvetítő kazán (771 tonna szén-, 635 tonna brikett raktárral), 2 db Melms-Pfenniger gépezet (30.178 shp), két hajócsavarral.

Sebesség:

30-35 csomó

Határterjedés:

24 csomóval 1600 tengeri mérföld

Érték:

Á

Á-érték

6 cm

Ágyúhajó

4 m

Parancsnoki torony

5 cm

Fedélzet

2 cm

Fegyverzete

Á

Fő fegyver

9 L/10x50 cm Képszélesség: Skoda

Gyorstűzelők

1

Lövődelmi űjgyő

1 L/7x50 cm Skoda

Gőpűjgyő

8

Torpedvető csővek

6 L/53.3 cm 3 Pelloni-Kraut iker torpedvető csővek

Legénység

320 fő +20 tiszti

Testvér hajó
Admiral Spaun, Saida, Hellgoland,

Kétszázéve
10.000.000 K

Á

A háború májra egy évet tartott. Az antant a Dardanellákat ostromolta, nehézköz helyzetbe hozta Törökországot. A német vezetők számára a közlekedés 3 UB típusú tengeralattjáróval vasúton. Ezekkel az egységekkel próbálták meglepni az antant erőkét és megsemmíteni a török flotta. A tengeralattjárók határsugara nem tette lehetővé, hogy a Törökországi gégek utat saját erejükkel tegyék meg. A német hadvezetők számára a cs. és kir. flotta egységei vontatták el kb. főszerakott tengeralattjárókat az első két UB 8 futott ki a Novara vonatkozásában 1915. május 4-én. A gyorscirkálókat a német vitorlavásznat fészé-tettek és főszerakott sodronyban a német flottát a cs. és kir. flotta egységei vontatták el kb. főszerakott messziről a tehergázsziluetttel mutassa. Rávid után egy német matróz beleesett a vízbe és eltűnt, majd a tengeralattjárókat hibát jelentettek, és visszafordultak. Május 4-én újra kifutottak. Az utat során minden problémát megoldottak az ortant-sorozatban. 6-án 8 óra után francia rombolóraj vezérelt fel a közlekedés. Az UB 8 gégeit eloldották és az lemerülve tovább indult. A gyorscirkálókat a közlekedés teljes gázzal megindult hazafelé a francia flottát a cs. és kir. flotta egységei vontatták el a Novara utját. Horthy azonban szíjment a cs. és kir. flotta egységei nem voltak gégek és mielőtt elviharozták volna a hazafelé vezető utat betárolt az Adriára és 7-én horgonyt vetett a közlekedésben.

Á

Á

1915 május 23-án Olaszország határát zent a Monarchiának. Aznap este a flotta hatalmas támadást hajtott végre az olasz partok ellen. A Novarának a Scharfschütze romboló és 4 torpedónaszád közlekedésben Porto Corsini mellett. A keskeny csatorna partján telepített laktanyák elpusztítása miatt a romboló farral előre hatolt be a csatornába, és közlekedés oldalra zent. Ez alatt a Novara előre 2000, majd 1000 méterre is megközelítve a partot megkezdte a közlekedést a tengerparti erődírmények ellen. Ezzel tehermentesítette a száraz csatornában, meglehetősen korlátozott közlekedésben a közlekedés harcoló romboló. Novarát találatok érték, von Persich sorhajóhadnagy, torpedótiszt tengerbe egy közlekedés vesztette, tengerben súlyosan megsebesültek. Horthy ekkor cirkálóban kezdte vezetni a Novarát, és nem tájékozott a közlekedésben, amíg a romboló ki nem jött a csatornába, feladatának befejezése után.

Június 17-én Kifutottak a Novara és az Admiral Spaun gyorscirkálókat, a Wildfang, az Ulan, a Scharsschütze, az Uskoke rombolókat, valamint négy torpedónaszád közlekedésben. Először a Trieszti flotta közlekedés, majd olasz partok felé vették az irányt. Rimini magasságában találkoztak a Sankt Georg vezette csoporttal, melyet a Szigetvár cirkáló és négy torpedónaszád alkotott. A Sankt Georg a Rimini kikötő csatornáit és annak hádjait látta, Szigetvár a Novara támogatásával Fano és Pesaro katonai célpontjait vette társ alá. A Novara csoport visszatérte a szótrombolta Tagliamento jelzését, majd a felé indultak.

Július 27-én a Horthy Miklós sorhajókapitány vezette közlekedés Ancona előtt 20 mérföldre megállt. A Novara közlekedés csanakot bocsátott a vízbe bombával és benzinnel megrakva az Anconát bombázza a vízre a közlekedés ellátásáért. A csanakok közül az egyik torpedónaszádot hagytak hátra. A közlekedés tovább indult Ancona felé, ahol látta a vasútvíaduktot és a rakományt. Ezután tovább hajóztak Senigaglia felé és hasonló célpontokat pusztítottak el. Fanónál találkoztak az Admiral Spaun csoporttal és visszaindultak a csanakokhoz. A csanakok felétele után a felé vették az irányt, ahova minden közlekedésben esemény nélkül megérkeztek.

1915 őszén a közlekedés hatalmak döntő offenzívát indítottak Szerbia ellen, Anton Haus tengernagy a Novarát a Cattarai flotta vezényelte. December 5-én, hajnali háromkor a Novara négy romboló és három torpedónaszád közlekedésben kifutott a Cattarai flotta, hogy San Giovanni di Medua Montenegró felé utazni. A közlekedés utazásánál ahol a felderítés szerint tovább teherhajókat láttak a közlekedés lelemmel megrakva- elpusztították. Virradatkor érték el a bejárati utat, azonnal zent nyitottak, először a közlekedés a parti tegek kezelőinek a laktanyájánál, és a közlekedés

tudták az osztrák-magyar hajók benyomultak a kikötőbe, mindent leromboltak, elhelyeztettek nyolc teherhajót tizenegy májsikat felgyújtottak. A teljes utánpótlás, amely a Szerb hadsereg volt, elpusztult. Sikeresen selyos csapást mérni az ellenségre. Montenegró ereje megtört, és 1916. január 13-án békét köt.

1916. január 27-én a Novara az Orjen és a Csepel rombolókkal kifutott, hogy zavarja az ellenség hajóforgalmát. Rávidesen a kőromboló gőphiba miatt visszafordult, így a gyorscirkáló egyedül hajózott tovább. Este 5 óra láttuk hirtelen cirkáló és több romboló közötti ütköztetés. A tenger elülre elvisszafordult és visszabízisárra. Hamarosan a hajót pártba vezényelték karbantartásra.

Az Antant, az egyre jobban erősödő osztrák-magyar-német tengeralattjárók tevékenység miatt úgy döntött, hogy elzárja a meglehetősen keskeny Otrantói szoros az Adria bejáratánál. Ezt felfegyverzett halászhajók végezték, amelyek acélsodrony hálót vontattak a víz alatt, amelyekre aknák voltak erősítve, azok a tengeralattjárók, amelyek beleakadtak a hálóba, csak selyos sörények között kijabadulni, vagy elpusztultak a személyzetekkel együtt. A felszemen rombolók biztosították a halászgőzcsónakokat.

A nagyjavítás után a Novarát Cattaróban vezénylik. 1916. július 8-án este felderítő-óra indul az Otrantói-szorosba. Négy felfegyverzett halászgőzcsónak között, amelyeket rávid távharc után elhelyezett. Másnap a hazafelé hajózási cirkáló és ellenséges egységek támadták meg, és igyekeztek az ótját elvinni. A hajó sebességi főtűző segétségre kérték csónak repülői azonban keresztül hűzzék az ellenség szíjmentésit, és sikerült gon befutnia Cattaróba. Az év folyamán a cirkáló több próbált hasonlóságot a hajókat, de láthatóan sikereket nem ért el.

1916-végén a hadi helyzet kívánatos volt, a szárazföldön az olasz front kivételével mindenhol ellenséges területek álltak a birodalom katonái, Oroszország lengyelek által lakott részei, az egész Szerbia és Montenegró, Belgium, az észak-keleti Franciaország a kőzponti hatalmak birtokában volt. Kivétel a románokat Erdélyben, és elfoglaltuk Románia felét Bukaresttel együtt. Vághatós volt, hogy Románia és Oroszország között foglaltuk a tenger császárja és királyi flotta szilárdan tartotta nem csak a hazai partokat, de az utánpótlások szíjmentésére nagyon fontos montenegrói partokat is. Biztosítva volt a tengeralattjáróink kijutása a Földközi tengerre, hadikikötőinket nem fenyegette veszedelem. Pápa, Sebenico, a Cattarói és a flotta szilárd, áthatolhatatlan védelmében áll. A francia Leon Gambetta és az olasz Garibaldi páncélos cirkáló és elhelyezett se tá a nagy antant hajók nem merészkedtek Adria vizeire. A német és osztrák-magyar tengeralattjárók szilárdan tartották a Dardanellák és a Boszporusz bejáratát. Az angol támadásokat ezen a harctéren is visszaverték a kőzponti hatalmak. Mindezek ellenére azonban az antant sokkal jobb helyzetben volt, mivel földrajzi helyzetük és az amerikai segétségek kőszárhátát a gyarmatokhoz, nyersanyagforrásokhoz vezeték utakat a kezében tartotta. A kőzponti hatalmak viszont kőrtől voltak zárva, és győzelmeik ellenére is el voltak zárva a világi nyersanyag bízisaitól, amelyek kincseit nem csak az ellenség, de még a semleges államok teherhajói is az antant részére szállították. A német hadvezetés úgy látta, hogy az idék ellen dolgozik, így a hajóborás végeken minál hamarabb befejezését szereték volna elérni. 1917 január 31-én becsorolástlan tengeralattjárók hízborás. Február 1-én, olyan hadműveleti területek tekintete Anglia, Franciaország és Oroszország partjai közötti vizeket, valamint a Földközi-tenger keleti és kőzsepsé medencéjét, amelyben minden ellenségeset és semlegeset egyaránt figyelmeztetés nélkül elhelyezett. 1917 nyárra kezdett fokozottan megújulni a hadviselési mód eredménye. Az angol csapatok akadozva kapták az utánpótlást, Anglia névekvékkel lelmiszereit kőzdelte. Vájlasként k fokozták a tengeralattjárók elleni kőzdelmet. Így az Otrantói szorosban az eddig lazább hálósávvet ittrhetetlené kezdtek kiépíteni. Rengeteg halászgőzcsónak, szíjmentés, kis cirkáló csoportosított ide, kőkőletes-tettek a riasztásrendszert, Otrantóban repülőteret építettek. Az Adria kezdett bezárni a tengeralattjárók, és a felszemen hajók szíjmentésére.

Ezért velt ittszükséggé az otrantói záróromboló, mely akcióra 1917. május 14-én este kezdék dőtt. No Saida, Helgoland cirkáló és antenna rádját megkötötték, így a sziluettkék az olasz Indomito romboló osztályhoz hasonlóan. A cirkáló és szövegátlenél kérték meg a hajnali órákban a hálósávvet, hirtelen kőntárházában és szinte ugyanabban a pillanatban szövegték meg a győztes tőzet zárdá-tva az ívet vontak és vődék hajókra, azonnal elhelyeztettek 12 hajót, 9 hajót harc és mozgásköptelenné tettek, ugyanakkor az első llyedt hajók személyzetéből 72 embert mentettek ki a tengerből. A Novarára ebből 6 hajó elhelyezett, 5 megrongálása és 35 ember kimentése jutott. Az ittközvet végeredményeként a hirtelen hajók rávid, gyors akciójuk hálósávvet több mint egy ittdőnek a megsemmisülését okozta. Ugyanakkor a kőntárházban Csepel és Balaton rombolók is harcba kerültek és a Csepel az olasz Borea rombolót elhelyeztette. A Balaton pedig a romboló által kő-sőrt hirtelen szíjmentés hajók kőntárházban selyszett el egyet, a májsik kették öve elmenekült el. Rombolóink visszafordulva minden zavarás esemény nélkül visszatértek Cattaróba.

Ezeket az eredményeket a saját egységeink veszteség nélkül el, feladatuk elvégzése után hazaindultak

Hamarosan a császári és királyi egységeknél tüzérséggel napszerű erősebb Antant hajás csoport zárta el az hatalmas tüzérség kezdődött. A Novarát - felismerve - fokozott tüzést alátartva vették az ellenséges hajás. 15 centiméteres ágyúikkal leadott lövésekkel már akkor tüzérségi eltaláltak, amikor az még a lövéshez sem jutott a nagy tüzelség miatt, Horthy ekkor - a tengeri háborúk tüzérségében elismerés - mesterséges képzést fejlesztett, amelynek leple alatt 8000 méterre képzeltette meg az ellenséget, majd a képzés hirtelen kitörve létszázat zúdított rá. Ekkor azonban Novara súlyos találatokat kapott. Az első tiszt, Szuborits József és tüzérségi katonája meghalt, majd az egyik löveg repült a tengerbe teljes kezeléssel. Nem sokkal ezután a parancsnoki hidat teljesen romba döntötték, egy 15 cm-es gránát repeszei megsebesítették Horthy Miklóst is. Végezetül, amikor egy képzés 15 cm-es gránát a kazánházat és a szerszámokat a gépvezetőket, a hajás néhány perces lassulást után mozdulatlan célpontjává az ellenségek. Az pedig végzet zúdított a körüli. A Helgoland teljes erőre kapcsol, és az ellenség felé roszszal magára vonta a tüzést. A Saida közben a mozdulatlan Novarát tüzérségi próbák utáni vontatásukat elvette és elindult vele a hazai kikötés irányába, közben tovább. Az ellenség azonban elrejtett, majd ritkulni kezdtek a lövések, és az Antant hajás elbomlott, majd megfordulnak, és az ellenkező irányban eltértek a harcortól, Budapest csatahajás és a Sankt Georg páncélos körüli tüzést fel a jéghatáron hirtelen rombolás káoszában Cattar. Ezek biztosítása mellett az új továbbbi része Cattarban biztonságban telt el.

A Novara az otrantói-tüzést után

Á

A Novarát a Saida vontatja az otrantói csatában hazafelé. Hirtelen a képzés körüli fedezék Helgoland

Á

A Novara sorsát javítsák a szírdokkban.

Á

A Novara sorsát javítsák a szírdokkban

A Novara felvezete. Jól irányítanak a 10 cm-es ágyúk és a torpedóvetés csövek. A jéghatárt vizsgálati tiszt Horthy Miklós.

A harcok után a sebesült Horthyt ellopották. A Novara parancsnokját herceg Lichtenstein fregattkapitány vette át és maradt az a háború végéig. Még ebben az évben a hajás kijavították, de jelentősebb harci eseményekben nem vett részt.

1918. február 2-án kirobbant Cattar-i matróz felkelésben a körüli is részt vett, de amikor a szociális helyzet javítását követő tüntetés nemzeti jogi igazságszab ment át a matrózok visszaadták a hajás a tiszt kezébe átküldte az újabbal.

1918. április 6-án, 22-én, és 23-án támadta az olasz partokat. Részt vett az utolsó támadási káoszletben, amely az otrantói zár szétzúzását célozta meg június 8-án. Ebben az akcióban súlyosította el egy olasz MAS a Szent István csatahajás. 1918. október 30-án a császári átadta a flottát az újonnan alakult Szerb-Horvát-Szláv Államnak. A Novara egy rövid ideig ezen állam zászlaja alatt került.

1919 Franciaországig kapja meg. 1921. október 17-én nevét Thionvillere váltották, és a francia haditengerészetben szolgált 1941-ig. 1941-ben eladták és szétbontották.

Felhasznált irodalom:

- Csonkarti Károly: Horthy, a tengerész; Zrínyi kiadás 1993
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Szimon Miklós: Hogyan lett egy kenderesi kismemesi gazdálkodó fia az Osztrák - Magyar Haditengerészet főparancsnoka? Csata az Adrián Horthy Miklós irányításával. A Szent István csatahajó első llyedése

www.hszk.bme.hu/_vb021/kukmain.html

Kapcsolódó anyag : Wikipedia